

TREFMAGAZINE

mensen om de hoek

Jaargang 4
Nummer 37

DAVID

TREF

MAGAZINE

*over
mensen van om de hoek*

TREF en het hoe en waarom

Niemand wordt met een gebruiksaanwijzing van zichzelf, de wereld of het leven geboren en toch maakt iedereen er op zijn eigen wijze iets unieks van. Iedereen participeert op de een of andere manier in deze maatschappij. Tegelijkertijd wordt onze samenleving steeds harder en voller, mensen zijn gehaast en sneller in hun oordeel en veroordeling.

TREF biedt een plek aan de verwondering over de veerkracht van mensen. Ook zetten we ons met TREF in voor een ideëel doel: het bevorderen van maatschappelijke integratie. We doen dat door mensen uit de hele samenleving aan het woord te laten over hun leven. In TREF tref je maandelijks persoonlijke verhalen van mensen om de hoek. Zij vertellen wat hen beweegt en motiveert, wat hun dromen en passies zijn. Daarmee bieden we niet alleen inspiratie, maar willen we ook een gevoel van verbondenheid oproepen. Want mensen echt leren kennen, doet erkennen.

Lees TREF digitaal op www.TREFmagazine.nl. Je kunt ook de digitale pdf-versie maandelijks GRATIS in je mailbox ontvangen. Meld je aan via info@TREFmagazine.nl, onder vermelding van: gratis digitale TREF.

TREF Redactie en Informatie:

Aureliavinder 58 | 8016HC Zwolle | tel. 038-4653244
info@TREFmagazine.nl | www.TREFmagazine.nl
TREF is een uitgave van
Marijke Mosterman Journalistieke Producties

Aan TREF werken mee:

Mathilde van Hulzen, Marijke Mosterman, Kees Huis in 't Veld, Janneke Pelle, Bert Schoonhoven, Jenny Kamps, Frans de Jong, Ward de Weerd, Bert Vaatstra, Harry ten Klooster, Roel van Olst, Hanneke Hamer, Alie ter Moolen en anderen. Met dank aan alle geïnterviewden.

Adverteren en sponsoren

Je ziet het vaak niet, maar de meeste mensen zijn op hun eigen bescheiden manier bezig met de 3 P's: People, Planet, Profit. TREF vormt voor hen een vooruitstrevend, 'hokjesloos' en daarom uniek podium. Dat maakt TREF voor bedrijven en organisaties bij uitstek geschikt om op een unieke manier invulling te geven aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

Met een advertentie, donatie of sponsorschap in de glossy papieren versie van TREF Magazine en/of op de website draag je een steentje bij aan een betrokken, bewuste, duurzame samenleving. Al vanaf 150 euro per jaar zijn er mogelijkheden. Neem contact met ons op, ook voor een eigen bedrijfsglossy! Mathilde van Hulzen (024-300 2133)
Marijke Mosterman (038-465 3244)
info@TREFmagazine.nl

Doneren

TREF is gratis afhaalbaar. Als je TREF elke maand wilt ontvangen, kun je een minimale donatie overmaken. Kijk voor meer informatie en de afhaalpunten op onze website: TREFmagazine.nl.

Pagina 8

LEO:

‘Iedereen was blij dat de oorlog was afgelopen, maar ik vond het verschrikkelijk dat ik weer naar school moest. Ik kon niet meer wennen na dat vrije leven.’

Pagina 16

GERDA:

‘Ik heb veel meegemaakt ja, maar wie niet. Gelukkig heb ik mijn kinderen, en kleinkinderen, met hen heb ik een heel fijne band. En natuurlijk heb ik mijn honden. Zij zijn alles voor mij en houden me op de been, letterlijk.’

Pagina 4

DAVID:

‘Mijn grootste wens is altijd, dat ik populair word. Ik vind het ook heel leuk om geïnterviewd te worden.’

Ward de Weerd 28
 Jenny's Bespiegelingen 4
 Amsterdam Outsider Art 15
 Janneke's Belevissen 7
 Puntenslijper en de Weerspreuk 26
 Jacob van het Buurtmuseum 14
 Tinie Jansen 25
 Bert's Beestenboel 20
 De Terechte Kronkel 12
 Mathilde's Recept 27
 Kunst: Truus van Buren 13
 & overal mensen van om de hoek

Pagina 22

JELLE:

‘Ik beschouw mijn leven als een reis en onderweg maak ik veel mee. Die reis wil ik vervolgen zonder dat ik echt weet waar ik naartoe ga. Ik ben vooral benieuwd wat er op mijn pad komt.’

BEROEMD zijn is leuk,
maar ik ben ook *GRAAG ALLEEN*
af en toe

David Nanning is 16 jaar. Hij woont in het Overijsselse Dedemsvaart en gaat naar de Boslustschool, een school voor zeer moeilijk lerende kinderen. David haalde rond Pasen de lokale en regionale media met zijn optreden in Het Passieverhaal, de Dedemsvaartse versie van The Passion.

Marijke Mosterman

s Boslust een leuke school?

‘Jawel. Mijn ouders hebben me erheen gestuurd omdat ik niet zo makkelijk leer. We leren er veel. Ik vind sommige dingen wel lastig, zoals rekenen en taal. Leren is moeilijk, maar toch gaat het wel goed, want ik kan wel lezen. Ze hebben de oude school in Ommen afgebroken en bouwen daar nu een nieuwe school. Daarom zitten we nu in een oude school in Dedemsvaart. Als we weer naar Ommen moeten, ga ik altijd met de bus. Die komt mij halen. Nu kan ik op de fiets.’

Is het leuk met je medeleerlingen?

‘Nou, ik voel me wel vaak alleen, ik weet niet hoe dat komt. Op de vorige school had ik wel vrienden, maar het is nu wel lastig. Ze zijn allemaal een beetje gehandicapt op school. En ik eigenlijk niet. Mijn ouders denken dat ik ook een beetje gehandicapt ben, maar dat is niet zo.’

Waar heb je al stage gelopen?

‘Ja, we lopen veel stage. Ik heb al stage gelopen bij de Wolfskuil in Ommen, dat was heel leuk. Ik werkte veel buiten. Nu maak ik schoon bij Wijnboerderij Varsenerhof. En via het Arbeids Training Centrum ga ik bij kringloop Noggus & Noggus kleding sorteren. In het ATC doen we altijd allerlei dingen voor mensen, we gaan ook wel eens verven of met hout werken. Ik vind alles wel leuk, ik hou van binnen werken en van buiten werken.’

Waarom loop je zoveel stage?

‘Dan kun je kijken wat je leuk vindt om later te gaan doen. Ik wil later wel graag aan het werk. Ik zit te denken aan koekbakker. Mijn vader is ook bakker, hij werkt bij Koekbakkerij Nanning in Dedemsvaart. De koekbakkerij is bedacht door Lucas Nanning. Dat was de opa van mijn vader. Ik wil daar wel gaan helpen. Ik was daar een keertje en toen dacht ik: hier wil ik wel werken. Ik wil ook wel in een restaurant werken.’

Heb je ook hobby's, wat doe je als je thuis bent?

‘Als ik thuis ben ga ik mijn moeder vaak helpen. Ik heb hele lieve ouders. Dan ga ik handdoeken opvouwen en tafel afruimen. Mijn zusje van dertien helpt ook mee. En elke donderdagavond ga ik naar fitness. En op maandagavond ga ik ook sporten, bij de Bobbers. Ik vind badminton leuk en tennis ook. Verder computer ik wel eens. Vroeger ging ik met iedereen praten op Hyves, maar dat bestaat niet meer. En ik drum wel eens en ik heb ook een elektrische gitaar. En verder heb ik meegedaan aan het Passieverhaal.’

Het Passieverhaal?

‘Ja, ik deed met Pasen mee aan Het Passieverhaal Dedemsvaart, een toneelstuk. Ik had meegedaan aan de audities, en toen werd ik gebeld dat ik mee kon doen. Ik was Jacobus, dat was mijn rol. Ik moest één tekst zeggen: ‘Hoe bedoelt u?’ Dat stond in mijn script. En dan gingen de mannen gewoon door met praten. We hadden veel geoefend, ik had het op mijn mobiel staan, dat was makkelijker. Het was een mooi toneelstuk, het ging over Jezus Christus, dat hij opstaat. En het ging over liefde. En dat Jezus gaat bidden voor God. Er werd ook heel veel bij gezongen. Moderne liedjes. Van Claudia de Breij: “Mag ik dan bij jou”, en van Bløf: “Afscheid van een vriend”, en van Nick & Simon: “Een nieuwe dag”. En dan zongen we dat: “Een nieuwe dag is nabij, morgen zal het anders zijn. Als jij je vleugels nu eindelijk spreidt. Een nieuwe dag is nabij, niets zal meer het zelfde zijn, want we naderen een andere tijd...” Ik vind dat een mooie tekst, ik ben wel een fan van Nick & Simon. Ik vind Het Passieverhaal ook een mooi verhaal.’

Wat is het mooiste dat je hebt meegemaakt?

‘Dat ik veel complimentjes krijg, bijvoorbeeld bij Het Passieverhaal. Of op school. Verder weet ik het even niet.’

Wat is je grootste wens?

‘Mijn grootste wens is altijd, dat ik populair word en veel aandacht krijg of zoiets. Ik vind het ook hartstikke leuk om geïnterviewd te worden. Ik ben een keer eerder geïnterviewd bij Het Passieverhaal. Ik weet niet of ik nog vaker met toneelstukken mee ga doen. Het is wel druk, met leren. En ik heb ook huiswerk van school. Het is misschien wel leuk om beroemd te zijn. Maar ik vind het af en toe ook wel fijn om alleen te zijn.’

WELKOM op de wereld!

Vorbij kruipt de uitgerekende datum
Geen baby
Een dag later is er nog geen kindje
Ook de daarop volgende dag niet

Het huis van de ouders is spic en span
Alles is klaar
Iedereen is klaar
Maar het kindje laat nog lekker op zich wachten

En dan begint de bevalling
Na vele uren aanschouwt
de nieuwe wereldburger het levenslicht
Sophie is haar naam
Gezond en wel

Oma pinkt een traantje weg
Opa ook
Wat een wonder
Wat bijzonder
Altijd is het zo gegaan
Altijd zal het zo blijven gaan
Iets om stil van te worden
Een grootsheid die niet te vatten is

En oma denkt er in stilte bij
Dank zij God
Godzijdank

Jenny Kamps
mensenmens en kersverse oma

TV

‘Hij was vroeger schoenmaker,’ vertelde een cliënt over haar vroegere buurman, die sinds kort ook in onze instelling woont. Als ik een paar dagen later tijd heb voor een praatje met de goede man, begin ik dan ook als volgt: ‘Ik hoorde dat u schoenmaker bent geweest.’ ‘Nee hoor, ik niet. Dat was mijn vader,’ antwoordt hij. ‘Ik hielp hem wel eens in de werkplaats, maar ik vond er niks aan. Dat gepruts met leer, en altijd maar poetsen.’

‘Maar wat bent u dan gaan doen?’ vraag ik hem.

Zijn ogen beginnen te glimmen. ‘Ik repareerde, euh...’ Door zijn afasie kan hij niet op het juiste woord komen. ‘...ach, kom op, ja, televisies. Mooi werk!’

Hij vertelt over de eigen zaak die hij jarenlang had naast de schoenmakerij van zijn vader. Hij kende alle merken en types op zijn duimpje. Eerst de zwart-wit-tv, daarna de kleurentelevisie, vervolgens het breedbeeldmodel, en toen was de lol er wel een beetje vanaf.

Tegenwoordig kijkt hij alleen nog maar naar de tv. Naar zijn eigen, wel te verstaan, een groot plat scherm met een afstandsbediening, waarop één van de kinderen met een gekleurde sticker de aan- en uitknop heeft aangegeven. Zijn ogen zijn immers ook niet meer wat ze geweest zijn.

Later die dag ben ik een verdieping hoger en zie ik dat het alarm van zijn appartement afgaat. Snel loop ik er naar toe. De deur blijkt al open te zijn. Eenmaal binnen zie ik hem twee apparaatjes - in elke hand één - naar de televisie richten. Het zijn de alarmknop en de automatische deuropener.

‘Hè,’ mompelt hij, ‘waarom wil dat stomme ding nou niet uit?’

‘Probeer het eens met deze,’ zeg ik terwijl ik de afstandsbediening aan hem geef. Hij kijkt me schaapachtig aan.

‘Het is toch te gek,’ zucht hij. ‘Vroeger repareerde ik ze, en nu kan ik ze niet eens meer uit krijgen.’

*Janneke Pelle werkt in zorg en horeca,
is koorpianiste, recenseert theatervoorstellingen en
geeft Nederlandse les aan een inburgerende leeftijdgenote.
Bovenal houdt ze van mensen en hun verhalen.
Hierover schrijft ze op weblog.theefiets.nl.*

Zeur & Zanik weten altijd wel een reden om taart te eten

Wat een feest,
niet dan, ja toch!

O ja?

Ja, het komt tenslotte maar één
keer in je leven voor dat je
in TREF 37 staat!

KIND in de OORLOG

Kinderen hebben vaak een andere kijk op de wereld dan volwassenen. Voor Leo Schotman (1931) was de Tweede Wereldoorlog één groot avontuur. Hij genoot van een ongekennde vrijheid en haalde zonder al te veel toezicht allerlei kattenkwaad uit. Jaren later verdiepte hij zich in de geallieerde piloten die rondom Zwolle om het leven kwamen en schreef daar een boek over. Voor 'Zij vielen rondom Zwolle' ontving hij een koninklijke onderscheiding.

Ik ben een echte Blauwvinger, zoals de Zwollenaren ook wel worden genoemd. Mijn geboortewiegje stond aan de Molenkampseweg, net buiten het centrum van Zwolle. Destijds was dat nog landelijk gebied. Naast ons huis stond een tuinderij. Kijk, op deze oude foto staat mijn geboortehuis. De ooievaar is net weggevlogen, haha. Hier stond een loods van een kleine particuliere busmaatschappij. En daarnaast lag een hooiberg. Hier stonden hardstenen palen om de huizen tegen voorbijrijdende karren te beschermen. Daar heb ik een hele gleuf in gemaakt als kind.' 'Ik ben geboren in 1931. We waren met ons vieren. Mijn broer was een jaar ouder dan ik en ik kwam binnen een jaar daarna. Daar was mijn vader zo van geschrokken, dat pas acht of negen jaar later nog een broer werd geboren, en snel daarna nog een zus. Dat is natuurlijk maar een grapje. We sliepen in een bedstede, in de kamer. Als er dan visite kwam, lagen we stiekem te luisteren naar het gesprek van de volwassenen. Later timmerde mijn vader de zolder af met triplex, toen sliepen mijn oudste broer en ik daar. We hadden geen waterleiding, alleen een pomp. Met vier gezinnen deelden we een wc. Eens per week werden de tonnen geleegd. Zo ging dat.'

Vakantie

'Toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak, was ik negen jaar. Ik herinner me dat mijn vader hilde. Ik klom in een lantaarnpaal om naar de binnenstad te kijken en kon de zwarte rookwolken zien van de branden in het centrum. Dat ben ik nooit vergeten. Als ik er nu langs fiets, denk ik daar nog wel eens aan.' 'De eerste drie jaar ging ik nog naar school, maar daarna vorderden de Duitsers steeds de schoolgebouwen en werd naar school gaan lastiger. Vanaf mijn dertiende ging ik helemaal niet meer naar school. Voor ons kinderen was het één grote vakantie. We hoefden nergens bang voor te zijn, want we waren te jong om opgepakt te worden voor de Arbeitseinsatz in Duitsland. Dus we zwierven de hele dag rond, slootje springen en dwars door de weilanden naar de Agnietenberg en spelen in het Kranenburgerbos. Op die plekken ligt mijn ziel nog steeds. De natuur is bij mij alles, als ik maar buiten in de weilanden en bossen kon rondrossen, heerlijk. We sprongen over sloten, soms ging dat wel eens mis en dan had je een zwempak. Mijn vader en moeder vonden dat helemaal niet leuk, want in de oorlog waren er haast geen kleren te krijgen. Maar als kind besef je dat helemaal niet.'

'Mijn vader was sjouwersknecht, hij assisteerde een kolenboer. Aan het begin van de oorlog gingen de brandstoffen op de bon en toen werd hij werkloos en moest naar Duitsland. Hij is daarom ondergedoken voor drie of vier jaar, in de Noordoostpolder. Af en toe kwam hij stiekem op de fiets 's avonds naar huis. 's Morgens vroeg moest hij dan snel weg, want overal om ons heen zaten Duitsers. Maar daar hadden we nooit last van. Het waren gewone soldaten, jongens die in dienst moesten. Je had ook rot-Duitsers hoor, fanatiekelingen zoals de Grüne

Polizei. Maar die gewone jongens kwamen soms huilend bij ons aan. Dan hadden ze bericht gekregen van thuis: uitgebombardeerd, kinderen verongelukt. Kijk, dat waren ook maar gewone mensen.'

Gestolen schoenen

'Voor ons kinderen waren de laatste jaren van de oorlog de hemel op aarde. De commandant van de marechausseekazerne was een Nederlander en niemand legde zijn zoontje dus iets in de weg. Als we fikkie hadden gestookt, gaven we hem de schuld, want dan deed de politie niks meer.' 'Naast ons huis stonden feesthallen, de Duitsers hadden die gevorderd voor hun paarden. Als we 's avonds in bed lagen hoorden we ze schreeuwen en de paarden hinniken. Ook kwamen er wel eens dames van lichte zeden langs. Mijn broer had stiekem wat spijkers uit het triplex gehaald en zo konden wij mooi alles af luisteren en zien. Zo kregen we seksuele voorlichting, haha.' 'Iets verderop stond een café en daar zaten ook Duitsers. Soms waren ze dronken en dan letten ze niet op de wagens die daar langs de weg stonden. Op die wagens lagen plunjezakken en allerlei andere spullen van gesneuvelde Duitsers. Op een keer heb ik daar een paar legerkistjes vanaf gejat. Toen bleek dat het alleen rechterlaarzen waren. Daarna heb ik stiekem nog een paar meegenomen, en toevallig waren dat twee linkerlaarzen. Niemand had schoenen in de oorlog, maar ik heb dus op die stevige kistjes rondgelopen. Ik stond er helemaal niet bij stil dat mijn ouders opgepakt konden worden omdat ik die schoenen had gestolen. Sowieso was het heel moeilijk om aan kleding te komen. Op een keer kreeg mijn moeder via via een mooie broek voor mij. Ik was zo trots als een hond met zeven staarten. De eerste de beste zondag kreeg ik dus die broek aan en mijn moeder waarschuwde nog: "Niet bij het tramstation in de buurt op de wagens klimmen hoor!". Nee natuurlijk niet. Dus ik was buiten bokje aan het springen bij het tramstation en bleef met mijn broekspijp in een paal hangen. Had ik in ene keer een rok aan. Mijn moeder hilde, want ik had die broek nog geen vierentwintig uur. En ik zei nog: "Ik ben er niet eens bij gevallen". En toen mopperde zij: "Wás je er maar bij gevallen!". Mijn moeder was heel lief, ze zorgde goed voor ons en ze hield ook wel van een lolletje.'

Avontuur

'Tijdens de bezetting is in de Zwolse haven een schip in de lucht gevlogen, het Kruitschip. Dat was een munitieschip dat ontplofte door een voltreffer van een Engels vliegtuig. Op een morgen lagen wij nog in bed en hoorden ineens een vreselijk lawaai buiten. Mijn vader zat toen al in de polder ondergedoken, mijn moeder schreeuwde en hilde "Eruit eruit!", en toen was de ruit er inderdaad uit. Aan onze kant van de stad zat nergens meer glas in de ramen, door de luchtdruk. Het lelijkste was, hoe krijg je die ruit weer dicht? Want glas was er

niet. Mijn vader heeft toen het triplex van ons zolderkamertje gehaald en daarmee het raam dichtgetimmerd. In het midden bleef een vierkant gat over. Toen heeft hij het glas uit een schilderij gehaald en dat ervoor gedaan. Konden we toch naar buiten kijken.'

'Op een avond zaten we eens te kijken door dat rare schilderijlijstje en toen zagen we een jongen die werd opgepakt. Door drie Duitsers werd hij de wachtkamer in gesleurd en hij

riep "Nicht schiessen!". Mijn moeder haalde me weg voor het raampje, dus ik weet niet wat er met die jongen is gebeurd. Maar dat zie ik nog zo voor me. Ook die keer dat ik een groepje Joden zag staan en eentje kreeg toch zo'n vreselijk pak klappen van een Duitser. En ik dacht: "Nou, je moet toch ook gewoon doen wat die soldaat zegt?". Je zou je nu doodschamen, maar als kind heb je geen idee wat er aan de hand is. Je ziet er de ernst niet van in. Het was een rottijsd, vooral

voor Joden. Mijn schoonvader is opgepakt en heeft een jaar in Amersfoort in het kamp gezeten. Hij is gevlucht, thuis opgepakt en toen naar Vught gebracht. Ik kan me voorstellen dat die mensen een vreselijke haat tegen moffen hadden. Maar voor ons was het één groot, zorgeloos avontuur.'

'Tegen het einde van de oorlog kregen we warm eten bij de centrale keukens op de Vechtstraat. Dan moest je in de rij staan en kwakten ze wat op je bord. We gingen ook naar de boeren, melk halen. Lopend natuurlijk. Hoe verder je kwam, hoe meer kans dat je melk kon krijgen. Er waren boeren die je van het erf af joegen hoor, of de hond op je afstuurden. Maar meestal kreeg je wel iets. Ik weet nog dat mijn kameraad eens vanaf de ene kant over de sloot sprong met zijn emmertje en ik van de andere kant. Toen lagen er vier emmers in de sloot, twee met handvatten en twee jongens haha. En de melk was ineens getapte melk. Nou ja, het was toch allemaal water.'

'In die tijd hadden we ook grote holen onder de grond gemaakt op het grasland bij het tramstation. Met een paar planken en wat grond eroverheen. Toen de Canadezen op 13 april in de buurt van Heino kwamen, stond mijn moeder erop dat we die gaten dicht zouden maken. Ze was bang dat de Duitsers de gaten zouden gebruiken om in te schuilen en ons mee te beschieten. Dus om vier uur in de ochtend gingen we die gaten dichtscheppen. Ik heb nog nooit zoveel zand geschept. Pas later beseftte ik hoe verstandig dat was van mijn moeder.'

'Afijn, een dag later werd Zwolle bevrijd, op 14 april 1945. Die ochtend kwam Botje bij ons aan de deur en riep: "De Engelsen bennen in Heino!", want wij wisten het verschil niet tussen Engelsen en Canadezen. Die jongen heette eigenlijk Berend, maar ik noemde hem Botje. Zijn ouders waren armer dan arm, maar wel met genoeg geld voor bier weet je wel. De kinderen leden daaronder en hij was zo verschrikkelijk mager. Later is hij bij een boer ondergebracht. Botje was mijn kameraad, hij at wel eens bij ons en bleef soms slapen.'

'Maar goed, in de vroege kwam Botje dus langs, op zijn klompjes, en toen ben ik met hem naar de Berkumerbrug gelopen. Gewoon, om te kijken. De Duitsers hadden de brug vernield, maar de boeren in de buurt hadden een balk neergelegd voor de Canadezen, dan kon je er overheen balanceren naar de overkant. Na die brug zijn we een weiland overgestoken en toen zagen we op een dijkje iets verderop mensen wuiven. Dachten wij. Dus wij wuiven vrolijk terug. Toen kwamen we dichterbij en schrokken ons een ongeluk, want er zaten een stuk of wat rare mensen in een gat. Dat waren de Canadezen! En dat land lag bezaaid met landmijnen! Daar waren wij dus dwars doorheen gelopen. Wat kregen we van al die Canadezen op ons sodemieter! Maar dat gaf niet zo want die konden we toch niet verstaan. Wij vonden het vooral raar, vooral hun uniformen. Daar waren we helemaal niet aan gewend, dus daar keken we heel erg tegenop.'

'Nou ja, toen moesten we dus terug en stond mijn vader al bij de deur te wachten en kreeg ik een schop onder mijn kont. Want ze hadden zich een ongeluk naar ons gezocht en waren verschrikkelijk ongerust. Ik was natuurlijk de enige die niet thuis was. Als ik nu nog wel eens langs de Berkumerbrug kom, denk ik er vaak aan dat ik daar aan de dood ben ontsnapt.'

Een krop sla

'Zwolle werd dus ruim twee weken bevrijd voordat de rest van Nederland ook helemaal bevrijd was, op 5 mei. Iedereen was blij, maar ik vond het verschrikkelijk dat ik weer naar school moest. Ik kon niet meer wennen na dat vrije leven. Ik stond meer op de gang dan ik in de klas zat, want ik dacht dat ik alles maar mocht. En als gewone volksjongens werden we op school ook achtergesteld. We kregen nooit een beurt en als we

iets vroegen werd er door de fraters gesnauwd "Moet je maar beter opletten".'

'Op mijn vijftiende ben ik maar gaan werken als loopjongen bij een groenteboer. Met de handkar ging ik naar de veiling, alles was nog op de bon. Ik stond daar tussen al die grote kerels en als ik niet oppaste kwam ik als laatste aan de beurt. En dan moest ik die handkar weer helemaal terugschuiven en ik kon nog maar net over het handvat heen kijken. Dus dat was een harde leerschool. Ik verdiende niks. Mijn moeder kreeg wel eens wat aardappelen of een bloemkool of een krop sla. Dus ik werkte voor het eten. Ach ja, ik leerde er discipline en dat was maar goed ook, want anders was er niks van me terecht gekomen.'

'Toen moest ik in militaire dienst en kreeg ik een koksopleiding. Ik heb dus als kok bij de geneeskundige dienst gewerkt. En daarna vond mijn verkering dat ik toch echt iets moest gaan doen voor de kost. Zij was veel serieuzer dan ik, later zijn we getrouwd. Maar toen heb ik in zes jaar tijd mijn diploma gehaald, in de avonduren. Kijk, als kind zie je de horizon maar heel in de verte. Als je groter wordt, komt die horizon steeds dichterbij en zie je meer het belang van dat soort dingen. En als je wilt, kun je alles. Ach, ik had ook gewoon een stok achter de deur nodig.'

'Na mijn dienstitijd ben ik acht jaar kraanmachinist geweest en toen kon ik bij de drukkerij van de Rijksdienst IJsselmeerpolders gaan werken. Toen mijn werk verhuisde naar Lelystad ben ik daarheen verhuisd met mijn vrouw en twee kinderen. Ik vond het prachtig, je keek vanuit onze slaapkamer uit op het IJsselmeer, de rietvelden en de moerassen. Het was volop natuur. Gewoon een klein dorpje in de rimboe. Dus mijn hart ligt nog een klein beetje in Lelystad. Maar mijn vrouw kon er niet aarden, dus na mijn pensioen zijn we terug gegaan naar Zwolle. Twaalf jaar geleden is ze overleden en nu woon ik in een appartement. Ik woon hier graag, ik hoef niks anders.'

Memoires

'Tijdens mijn dienstitijd ben ik al begonnen met schrijven. Hier in de kast op mijn werkkamer staan mijn memoires. Alles uit mijn jeugd en over mijn opvoeding, alles wat mooi en lelijk was. Die verhalen mogen de kinderen pas lezen als ik dood ben, anders zouden ze me nog opgraven om me ter verantwoording te roepen haha.'

'In 2005 heb ik een koninklijke onderscheiding gekregen voor mijn boek "Zij vielen rondom Zwolle". Dat boek gaat over de vliegeniers die tijdens de Tweede Wereldoorlog rondom Zwolle zijn gesneuveld. Ik grap wel eens: "Gelukkig maar dat ze niet óp Zwolle zijn gevallen". Ook mijn herinneringen aan de oorlog staan erin. Ik ben verschillende keren naar Engeland geweest om daar in archieven te kijken en met mensen te praten. Ik ben zo Zwols als de Peperbus, dus ik moest eerst drie jaar Engelse taalles nemen. Daar kan ik me aardig mee redden. En ik heb jarenlang op scholen verhalen verteld over die tijd aan de kinderen. Alhoewel zij over het algemeen meer belangstelling hebben voor de vliegtuigen dan voor die vliegeniers.'

'De natuur trekt me nog steeds, ik ga nog heel vaak lekker de hort op, 'noar buut'n' zeg je in het Zwols. Ik fiets, want dat is mijn lust en mijn leven. Maar niet meer zo ver als vroeger. In de oorlog heb ik mijn naam in een boom op de Agnietenberg gekerfd. Na de oorlog ben ik daar eens gaan kijken en toen stond die naam al zo hoog (wijst). Maar ik denk dat ik er nu pas aan voorbij kom als ik naar de hemel ga.'

HOBBY

Ik kom er rond voor uit: ik zit graag in de zon op een terrasje wijn te drinken en te doen alsof ik in een interessant boek verdiept ben; terwijl ik in feite een flink deel van de tijd mij zo onopvallend mogelijk bezig houd de mensen om mij heen te bespieden en af te luisteren.

Om deze activiteit zo goed mogelijk te kunnen beoefenen heb ik een simpele strategie ontwikkeld: ik zoek altijd een centrale plaats op een terras en ik kies bij voorkeur een plek van waaruit ik voorbijgangers vanaf links en rechts zo lang mogelijk in het oog kan houden. Tenslotte zorg ik er altijd voor een klein opschrijfboekje en een pen bij me te hebben, zodat ik snel notities kan maken van opgevangen gesprekken of delen daarvan - en van opvallende waarnemingen.

Weliswaar klinkt zo nu en dan in mijn hoofd nog de stem van mijn moeder: 'Dat is niet fraai van je, dat hoor je niet te doen!', maar haar invloed is inmiddels te zwak geworden om mij van deze ondeugd af te houden.

Daarbij spiegel ik mij graag voor dat deze ondeugd slechts gering is in vergelijking tot groter kwaad. 'Ik bezorg er toch niemand last mee', denk ik dan, en ook 'ik kakel niet doorlopend te luid in een mobiel, ik klodder geen lelijke graffiti op eigendommen van anderen, ik gedraag me niet roekeloos in het verkeer en ik geef vrijwel altijd het meeste van de belasting op die ik verschuldigd ben. Lâat me dan!'

Deze week telde, na maanden van te koud en winderig weer eindelijk een paar redelijk fraaie lentedagen, zodat ik me gister voor het eerst een paar uurtjes aan mijn onschuldige hobby kon wijden.

Het eerste half uur registreerde ik niets dat de moeite waard was. Ja, oppervlakkig gepraat als 'Lekker weertje, eindelijk', gevolgd door 'Nou, zeker als je uit de wind zit'; maar aan dat niveau beleef ik geen genoegen.

Toen kreeg ik beet. Twee mannen, de één breed en vlezig, de ander lang en schraal, kwamen naar het terras lopen en installeerden zich twee tafeltjes verderop. Tot mijn geluk bleek de brede man een diepe, vèr dragende stem te hebben, zodat ik nauwelijks moeite hoefde te doen om zijn verhaal te volgen. Natuurlijk schenkt het me in het algemeen meer voldoening wanneer ik wèl moeite moet doen om één en ander op te vangen, bijvoorbeeld door zogenaamd achteloos op twee stoelpoten achterover te leunen; maar voor een eerste keer in het seizoen kwam me dit wel goed uit.

Zijn verhaal bleek een verslag van een vakantiereis, waarvan ik waarschijnlijk maar een klein deel had gemist.

'Het is een gróót land, hoor. Mooi, maar wel groot. Nou waren we dus van plan om er van noord naar zuid door te rijden; en dat is een heel eind, maar we deden het, want we waren er toch. We hadden ons wel voorbereid en daarom namen we drie flessen mee. Per persoon, dus - dat moest wel genoeg zijn, dachten we. Ook hadden we in de gids opgezocht dat in de plek waar we aankwamen in het zuiden, wel drank te koop

was - want dat is daar lang niet overal. Ja, we hadden ons goed voorbereid. Nou kwamen we daar, in die plaats in het zuiden (ik weet de naam niet meer, want al die plaatsen hebben van die moeilijke namen) en wat blijkt: er was wel drank te koop, in die plaats met die moeilijke naam, maar alleen op zaterdag van 5 tot 6, of iets in die trant. En het was woensdag! Godsamme, dacht ik, dat hebben wij weer. Nou, wij vragen, natuurlijk: wáár is drank te koop! En wat denk je: je kon vanaf die plaats met die moeilijke naam alleen naar rechts of naar links. Naar rechts was de dichtstbijzijnde drankwinkel 200 kilometer verderop, en naar links 180 kilometer verderop. Nou vraag ik je!'

De stem van de vlezige man klonk gekweld, alsof hem bij het ophalen van deze herinneringen groot persoonlijk leed werd aangedaan.

'Links, dus', klonk de stem van de lange magere, die tot dan toe vrijwel bewegingloos had geluisterd.

'Ja. Was niet leuk, want we hadden er al een hele ruk opzitten, maar je moet wat. Maar wat gebeurt? Waren we bijna bij die winkel, worden we aangereiden door een dronkelap. Nou ja, dronkelap hij kon wel uit z'n auto komen, maar je kon 't wel ruiken... Klein tikkie gelukkig maar; maar wel een huurauto natuurlijk...

Allebei hadden we geen behoefte aan politie erbij, want al verstonden we elkaar niet, dat snapten we wel van elkaar, dus we hebben gezwaaid en...'

Doordat juist op dat moment een ambulance met sirene langsreed en een groepje luidruchtige Engelse toeristen twee leeggekomen tafeltjes in beslag nam, ging tot mijn spijt de rest van het verhaal verloren.

Ik pakte snel mijn opschrijfboekje en noteerde '200 km. r. en 180 km. l.' - daar zou ik wel voldoende houvast aan hebben om die avond het verhaal in mijn dagboek uit te werken.

'Nog één wijntje', dacht ik bij mezelf 'en een paar pagina's uit m'n interessant uitzijnde boek, dan is het genoeg geweest voor vandaag'.

Op dat moment tikte iemand die vlak achter mij zat me zachtjes op de schouder. Ik draaide me om en keek in het onopvallende gezicht van een man met een grijs pak en een lichtblauwe das.

'Collega', zei hij op gedempte toon 'Kijk maar niet zo verbaasd - ik herken ze uit duizenden. Mooi verhaal was dat wel, van die reis en die drankwinkels. Ja, ik heb ook een notitieblokje en een interessant boek. Maar soms gebruik ik ook een miniatuur opname-apparaatje. Goede zomer gewenst'. Hij legde wat geld op het tafeltje, stond op en liep rustig weg.

Mocht u deze zomer op een terrasje het gevoel krijgen dat iemand met u meeluistert, kijkt u dan even of ik misschien in het midden van het terras zit.

Of anders de man met het grijze pak en de lichtblauwe das.

Frans de Jong is de uitbater en eigenaar van antiquariaatje 'De Terechte Kronkel', het kleinste tweedehands boekwinkeltje ter wereld, gevestigd aan de Ceintuurbaan nr. 384 in Amsterdam.

Voor meer informatie: deterechtekronkel.nl

*Of kijk op facebook: [facebook.com/deterechtekronkel](https://www.facebook.com/deterechtekronkel)
en: [facebook.com/TweedehandsBoekenEnTijdschriften](https://www.facebook.com/TweedehandsBoekenEnTijdschriften)*

MENSENTONEN

Sprankelende tonen
jubelen mijn bestaan
niet altijd.

Soms hoort de ene toon de ander niet
en is het oorlog van binnen.

Dan zingt elke toon zijn eigen lied
en trilt er ontstemd een valse noot.

Truus van Buren
kunstenares

Mensen van om de HOEK

Het Tweelingspaar

Jacob Donze van Buurtmuseum Kamperpoort vertelt: 'Gaitie en Roeloffie waren broers. De vrolijke Gaitie zag het levenslicht in de zomer van 1883 en brombeer Roeloffie werd in het voorjaar van 1891 geboren. Hoewel ze wel ieder eentje van een tweeling waren, vormden ze samen dus geen tweeling. Maar zo gingen ze wel door het leven: als "De Tweeling". Ze deelden hun hele volwassen leven samen een huis en ze werkten ook op dezelfde koekjesfabriek. De een was plateninsmeerder, de ander was platenafveger. Mijn moeder kwam er wel eens om soep te brengen. Zo zag ze toevallig een keer hoe Roeloffie net de was deed in een grote teil. Je weet wel, van die jaeger onderbroeken met lange pijp en hemden waar je een tent van kon maken. Toen hij het water in de teil gedaan had, strooide hij er een pakje Castella bij en zo liet hij de boel staan. Op een gegeven moment zei mijn moeder: "Zeg Roeloffie, moet je de was niet schrobben op je wasbord?". Waarop Roeloffie achteruit leunde en zei: "Nee, dat hoeft niet. Kijk, het staat op de verpakking geschreven: ZELFWERKEND WASMIDDEL." Mijn moeder schoot in de lach en legde hem uit dat het niet vanzelf ging als je niet schrobde. Ja, het was een mooi stel. Ze genoten van de lekkere soep die mijn moeder bracht, en soms namen ze er zelfs een borrel bij. Nou ja "erbij"... De borrel goten ze in de soep met de opmerking: "Het komt toch allemaal op hetzelfde plekkie terecht". Ze konden er trouwens wat van, met de borrels. Regelmatig gingen ze naar het café, en dan klommen ze later op de avond op de tafel en zongen ze "Het Tweelingspaar":

Hier ziet ge dames en heren, het beroemde tweelingspaar.
Wij zijn al zo eendrachtig, het is als wonderbaar.
Bij onze komst op aarde riep Vader luid: o wee.
Maar Moeder even angstig riep: het zijn er twee.

Wij zijn een tweelingspaar, altijd van zessen klaar.
Wij lusten graag een spat, van dat Schiedammer nat. (2x)

Toen wij wat ouder werden, deden ze ons naar school.
Het leren wou niet vlotten, wij hielden meer van jool.
We plaagden bij de meester, en op zekere dag.
Schopte hij ons beide de school uit, zo kregen wij ons ontslag.

Wij zijn een tweelingspaar, altijd van zessen klaar.
Wij lusten graag een spat, van dat Schiedammer nat. (2x)

Toen kregen wij een baantje, als reiziger in de wijn.
Dat was voor ons het leven, wat hier op aard kon zijn.
Wij hadden nu vrij drinken, ons keelgat gelijk een sluis.
Dus zwaaiden wij alle dagen, luid zingende naar huis.

Wij zijn een tweelingspaar, altijd van zessen klaar.
Wij lusten graag een spat, van dat Schiedammer nat. (2x)

Het lied schalde 's avonds laat nog door de straten, als ze zingend naar huis liepen. In dat huis hadden ze twee bedstedes. In een ervan sliepen ze samen voor de warmte, in de andere bewaarden ze de kolen. Het is een keer voorgekomen dat Gaitie zo diep in het glaasje had gekeken, dat hij per ongeluk de verkeerde bedstee had gekozen. 's Morgens werd hij niet wakker op zijn stozak, maar op een bult eierkolen: hij zag eruit als Zwarte Piet. Ja, met die twee kon je altijd lachen. Zulke markante figuren gaven glans aan het leven destijds.'

buurtmuseumkamperpoort.nl

Het Visioen van Bert Johan Bernard Alfons Schoonhoven

*De vele kapelletjes beloven een wonder
dat iedere keer weer uitblijft.
Maar dan ineens op het moment dat ik het niet zou
verwachten hoor ik een stem in mijn hoofd.
Ik word toegesproken alsof het een dagelijkse dialoog
betreft tussen twee buurvrouwen in de Amsterdamse
Jordaan.
Zomaar op een dag in Limburg en dan mengt er zich ook
nog een derde in het gesprek.
Hoe moet ik dit navertellen zonder voor gek
verklaard te worden ?*

En dan vloeit er uit mijn pen een gedicht...

EEN HEILIG MIRAKEL

**We gaan in België koffie drinken
en keren onze ruggen naar de Geul.**

**De hazelnoten geuren langs de velden
regen trekt weg, verdampt.**

**Een glimlachende Maria in een kapel.
Op de hoek haar zoon, aan het kruis van hout.**

**‘Maak voort naar België’
roepen beiden.
‘Anders wordt de koffie koud!’**

*Bert Schoonhoven
Kerkrade 2015*

Ik leef zoals ik ben: *DRUK*

Een gezellig huis, een tuintje met een bankje aan de overkant van de weg, veel bloemen maar ook ruimte voor de grote driewieler in de voortuin en het uitzicht op veel groen. Zo woont Gerda Suijderhoud ('zeg maar Ger') sinds een jaar of zes, na een turbulent bestaan. Het is een ideaal plekje voor haar, haar drie Jack Russels en haar Duitse herder. 'Honden zijn mijn leven!'. Ger (79) vertelt...

Even een rondje voorstellen: Lieke is negen, Jackie is twaalf en Okke is elf. Ze dachten dat herder Risha zou twee jaar geleden tien jaar geweest zijn, toen ik haar ophaalde uit het asiel, maar ik denk dat ze jonger was. Ze zag eruit, zo lelijk, zo vies. Ze was waarschijnlijk vergeten. Ze heeft zich ergens doorheen gevreten, al haar tanden zijn weg. Maar het was liefde op het eerste gezicht, van beide kanten. Ik heb altijd Leonbergers gehad, dat zijn zulke lieve honden. Ik fokte ze en we gingen naar tentoonstellingen. Maar op een gegeven moment zijn we daarmee gestopt. We woonden toen in Maas en Waal, aan de dijk, met iets van anderhalve hectare grond. We hadden geiten, schapen, kippen, honden, van alles. Maar toen mijn man in november 2009 overleed heb ik het allemaal van de hand gedaan. In mijn eentje was dat niks. Na drie maanden zoeken ben ik in februari 2010 naar Zwolle gekomen, in de buurt van mijn dochter. Zij woont in Nieuwleusen met haar gezin. Ach ja. Toen was ik 72, nog een jonge blom. Ik kon nog alles, ik deed zelfs nog aan fitness, maar nu wordt het minder. Verkreukeld ben ik en mijn been doet vreselijk pijn. Het komt door een verkeerd gezette enkelbreuk, 21 jaar terug. Ik wacht op een operatie. Zeg, je moet het maar zeggen als ik wat afdwaal. Ooit heb ik een zwaar ongeluk gehad, en sindsdien ben ik wat vergeetachtig. Het wordt minder nu ik ouder word.'

Verdrietig

'Ik ben in 1936 in Amsterdam geboren, als een Van der Valk. Ik was een echte Ajax-fan, nog steeds. Ik was een zeer ongewenst kind, een nakomertje, mijn jongste zus was zeven jaar ouder, en ik had nog twee veel oudere broers. Mijn ouders hadden geen goed huwelijk, mijn moeder mopperde altijd op mijn vader. Hij was een conferencier, hij trad op op bruiloften en partijen. Daarmee kon hij geen gezin met vier kinderen onderhouden. Dus hij werd gevangenisbewaarder, een mooie rijksbaan was dat. Tijdens de bezetting hielp hij zoveel mogelijk mensen, maar hij werd verraden door Hollanders. Van het hoofdkantoor van de Sicherheitsdienst in de Euterpstraat werd hij naar Amersfoort gebracht. En daar is hij overleden, doodgemarteld. Hij kwam thuis in een oranje geschilderde kist, met een deksel erop. Ik was vijf, zes jaar en ik mocht het allemaal niet weten natuurlijk, maar ik heb stiekem toch gekeken, kijk, want papa was daar, ik wilde hem zien en dat mocht niet, maar ik deed het toch. Hij zat vol met pleisters. Op z'n ogen, op z'n handen, z'n vingertoppen. Achteraf denk ik dat ze de nagels eraf hadden gehaald. Mijn moeder heeft me aan mijn oren daar weggetrokken. Maar zo'n beeld blijft je bij je houden natuurlijk. Mijn vader... Ik weet nog heel veel van hem, zo jong als ik was. Ik weet... maar ach. Laat maar

hangen. Ik word er nog verdrietig van. Mijn moeder wilde me niet, en ze was heel erg anti mijn vader. Zo ben ik opgegroeid. Ze heeft me nooit geslagen hoor, maar er was geen sprake van moederliefde. En daar was ook nog het verdriet van mijn zusje dat op 11-jarige leeftijd overleed na een auto-ongeluk. Ach ja, ik wil niet dat mensen denken van: daar heb je haar weer. Het is toch allemaal helemaal niet uniek. Er zijn zo vreselijk veel mensen met dat verdriet. Eigenlijk wilde ik dit niet allemaal vertellen. Maar ik ontdek nu wel dat ik min of meer een behoefte heb om erover te praten. Ik heb mensen in de oorlog doodgeschoten zien worden, ik zag het door het raam, aan de overkant van de straat. Het was verschrikkelijk. Misschien dat ik daarom later zo vrolijk en dansend door het leven ben gegaan: om het allemaal te compenseren.'

Getrouwd

'Op school werd ik gepest, want ik was te druk. Volgens mij had ik ADHD of zo, maar ja, destijds werd je gewoon voor straf op de gang gezet. Ging ik rondlopen door school, een half uur op de wc zitten. Maar mijn moeder wilde wel dat we naar de middelbare school gingen, want ze wilde dat we meer kansen kregen dan zijzelf: zij moest als twaalfjarig meisje in betrekking. Na de middelbare school ging ik bij de gemeente werken als 'schrijfster', zo heette die functie destijds. Ik was als het ware de jongste bediende, het manusje-van-alles, heerlijk vrij. Ik bracht de post rond, kwam op alle afdelingen. Ik was en ben nog steeds een mensenmens. De chef zag dat toen wel en later werd ik gepromoveerd tot bureelambtenaar. Toen ik een jaar of negentien was, ontmoette ik mijn man op de ijsbaan. Hij bood me zijn handschoenen aan toen hij zag dat ik het koud had. Later haalde hij me op, toen ik bij een vriendin logeerde. We vonden elkaar leuk. En zo begon het. Frits en ik zijn getrouwd toen ik een jaar of twintig was. We kenden elkaar acht maanden, we moesten trouwen, terwijl mijn moeder me nog wel zo gewaarschuwd had. Het was een grote schande destijds, maar we hebben het overleefd. We hebben met onze zoon nog lange tijd bij mijn moeder gewoond. Er was woningnood en bovendien verdiende Frits niet veel als boekhouder. Ikzelf moest stoppen met werken toen ik trouwde, dat ging toen zo. Na drie jaar zijn we naar Osdorp verhuisd en twee weken later werd onze dochter geboren.'

Huizentocht

'De huren gingen omhoog in Amsterdam, terwijl het koopwoningen-aanbod laag was. Wij gingen op zoek naar een huis buiten Amsterdam. Maar het was altijd te duur of de vervallen of dergelijke. Ondertussen waren we op de flat al begonnen met de Leonbergers. We hadden een tuin en een garage die we hadden omgebouwd tot 'kraamkamer' voor de honden. Een van de Leonbergers was een kampioen, we gingen het hele land door naar tentoonstellingen. Op een gegeven moment moesten we naar Nijmegen in het weekend. Ik had van te voren al ontdekt dat er een mooi huis in de buurt te koop stond. Dus op de terugweg zijn we door Maas en Waal gegaan, om te kijken. Het was een dijkhuisje met anderhalve hectare grond. En het was liefde op het eerste gezicht. In 1973 hebben we het gekocht, onze kinderen waren zestien en dertien jaar. De flat in Amsterdam hielden we aan, eerst woonde mijn man er in door de week, want hij bleef in Amsterdam werken, we hadden jarenlang een weekendhuwelijk. We leefden zuinig, ik heb heel veel zelf geklust aan het huis, zelfs de kozijnen heb ik gemaakt. Ik hou wel van werken met mijn handen. Op z'n 58ste ging Frits met pensioen, en kwam hij "thuis".'

Coma

'Maar het lot kreeg een vervelende wending. Op een dag in 1977 bracht ik 's avonds, vergezeld door vier Leonbergers en twee teckels, stambomen weg bij klanten in Beneden-Leeuwen, twaalf kilometer verder op. Zij hadden een puppy van mij en het was er heel gezellig. Rond een uur of twaalf reed ik terug, en het was aardedonker. Bij een uitwijkmanoeuvre belandde ik met mijn Eend met één wiel in de modderige berm en ik kreeg de auto met geen mogelijkheid meer

terug op de weg. Ik ben eruit gegaan en heb wat zand met mijn handen weggegraven. Bij een nieuwe poging gaf ik zoveel gas dat ik over de weg schoot, tegen een boom waarschijnlijk, ik ben vermoedelijk een aantal malen over de kop geslagen en ik kwam rechtop in de sloot terecht. De deuren konden niet meer open en aan mijn voeten lag een bewusteloze teckel. "Een voor allen, allen voor een", dacht ik. Ik slingerde met grote kracht de teckel dwars door de achterraut, zodat we daar doorheen konden. Ik zei tegen de honden: "jongens, eruit, ik kom ook". Ze zwommen door het water naar de oever en ik volgde. Maar ik moet onder zeil zijn geraakt. Een boer verderop had de klap gehoord en de politie gebeld. Ze vonden me al hangend uit het achterraam, bewusteloos. Per ambulance ben ik naar het ziekenhuis gebracht en daar heb ik nog een aantal dagen in coma gelegen. Ze waren er wel benauwd voor. Mijn hele gezicht was blauw en zwart. Toen ik wakker werd stond ik op omdat ik nodig moest plassen, maar ik viel natuurlijk meteen neer. Gelijk stond iedereen rond mijn bed, want ik werd goed bewaakt. Maar het was erg. Ik kon heel moeilijk praten, ik wilde mijn moeder niet meer kennen, en ik had bijvoorbeeld ook nystagmus, dat is dat je ogen voortdurend heen en weer schieten, daar heb je geen controle over. Je kunt wel zien, maar alles beweegt steeds heen en weer. Ik kon niets meer, ik moest ook weer leren schrijven. Men wilde me in een verpleeghuis stoppen, maar mijn man wilde me thuis hebben. Ach ja. Het is lastig om dat allemaal terug te halen, want ik weet heel veel niet meer. Mijn hersenen zijn blijvend veranderd. Intelligent ben ik niet meer. Ik kan een beetje lullen, ik kan een beetje e-mailen en ik kan een beetje online bridgen, dat doe ik heel graag, daar ben ik zelfs aan verslaafd. Mijn man en ik zaten vroeger samen op een club, en we kregen altijd ruzie. We hebben het een jaar lang elk met een ander geprobeerd. Toen ging het in bed weer heel goed, hahaha. Maar uiteindelijk zijn we toch weer met elkaar gaan bridgen. En ik ging zelfs tweemaal per week. Maar nu bridge ik dus online, dat kan elk moment van de dag en zelfs ook 's nachts.'

Ziek

'Mijn man overleed op zondag 8 november 2009, op 79-jarige leeftijd. Hij was al een tijdje ziek, hoge bloeddruk, hoog cholesterolgehalte. Een maand ervoor had hij zijn heup gebroken, hij was gevallen, zomaar, terwijl hij buiten bezig was. Op vrijdag 6 november waren we nog voor controle naar het ziekenhuis geweest, maar hij was goed genoeg om weer mee naar huis te gaan, zeiden ze daar. Op de terugweg vroeg hij of ik wilde stoppen in het dorp, bij de bakker. Dat ik reed zei al heel wat, normaal wilde hij altijd rijden, zo'n type was hij. Maar ik stopte en hij kocht, zo ziek als hij was, gebakjes omdat we de dag ervoor 53 jaar getrouwd waren. Zo lief! Zondags voelde hij zich niet goed. Hij had hoge koorts en ik vertrouwde het niet, dus we gingen weer naar het ziekenhuis. Maar daar werd in overleg met de huisarts besloten dat hij er niet hoefde

te blijven. Dus we gingen onverrichter zake weer naar huis en hij ging naar bed. 's Avonds om zeven uur kwam hij nog naar beneden om Sport in Beeld te kijken, hij was weer wat opgeknapt. Om tien uur zei hij: "ik ga naar bed, vind je niet erg he". Natuurlijk vond ik dat niet erg. Toen ik om elf uur op de slaapkamer kwam, ik had mijn slaappil al genomen, zat hij daar op de stoel. "Lig je er nog niet in?", vraag ik hem. "Nee, ik zit nog wat te dromen, ik kom zo", zei hij. Ik viel in slaap, maar een tijdje later word ik wakker. Ik kijk naast me en ik zag niets. "Frits! Waar ben je!" schreeuwde ik. En ik holde naar beneden en naar buiten, het was aardedonker. En toen hoorde ik een stemmetje in mijn hoofd: "Ger, naast je bed!" Ik vlieg weer naar boven, en daar lag hij, naast het bed. Ik zag de ronding in het bed waar hij gezeten had, hij moest zijn weggeleden en daar ben ik wakker van geworden denk ik. Och, ik vind het nog steeds zo erg, ik verwijt mezelf zoveel. We hebben niet goed afscheid kunnen nemen. Waarom had ik die pil genomen, waarom had ik niet beter opgelet. Maar ja.'

Eenzaam

'We hadden een goed huwelijk, denk ik. Dat kwam ook omdat we elkaar zo nodig hadden, we herkenden elkaar in veel dingen, er was sprake van wederzijds begrip. We hadden beiden een ongelukkige jeugd bijvoorbeeld. Als jongen van veertien was hij in de oorlog naar Drenthe gevlucht omdat hij niet opgeroepen wilde worden. Daar werkte hij keihard op een boerderij en de boer wilde hem graag houden. Frits zag dat wel zitten, hij had wel boer willen worden. Maar zijn ouders wilden dat niet, hij moest thuis komen. We konden niet zonder elkaar eigenlijk. Natuurlijk hadden we onze problemen. Maar mensen zeiden altijd: jullie huwelijk was gewoon het einde. Als er wat was zetten we meteen een grote smoel tegen mekaar op en dan gingen we daarna gewoon weer gezellig koffie drinken weet je wel. Maar we hebben ook wel eens op het punt gestaan om uit elkaar te gaan hoor. Ik bracht ook zoveel ellende mee, met alle gevolgen van het auto-ongeluk. Ik heb me zo eenzaam gevoeld. Ik verloor heel veel vrienden omdat ik veranderd was. Ik herkende ze bijvoorbeeld niet. Dan reed de buurman over de dijk en stak zijn hand op, maar dan wist ik niet wie het was. Ik heb dat nog. Herken ik de mensen aan hun hond bijvoorbeeld. Het is het gevolg van dat hersenletsel, maar mensen begrijpen dat gewoon niet. Ze denken dat ik ze niet meer wil kennen, of zo. Daar ben ik wel heel eenzaam om geweest, daar heb ik heel erg om gehuild.'

'Toen mijn man overleden was, wilde ik weg uit Maas en Waal, waar ik bijna veertig jaar gewoond had. Het was te groot en te bewerkelijk met alle dieren. Ik heb overal gezocht in de buurt van mijn lieve kinderen: bij Amsterdam waar mijn zoon Willem woont, halverwege Amsterdam en Nieuwleusen, waar mijn dochter Ria woont, en uiteindelijk kwam ik begin 2010 hier aan de rand van Zwolle terecht. Een geweldig plekje, prachtig, ik heb er geen moment spijt van gehad. Maar na vijf jaren hollen en doorrennen, kreeg ik eind vorig jaar een terugslag. Alles kwam bij elkaar en ik was flink depressief. Kerst en Nieuwjaar heb ik niet gevierd. Maar ik ben weer opgekrabbeld. Nu wacht ik op een operatie aan mijn been. In 1994 heb ik mijn enkel gebroken, ik struikelde over een latje in de tuin. Het was een dubbele breuk, aan één kant was de boel vrijwel verbrijzeld, en dat is nooit goed genezen. De pijn is in de loop der jaren steeds erger geworden, en nu is er een arts die denkt dat hij mij kan helpen. Ik ben bang voor de operatie, maar ik hoop van harte dat het helpt. En zo hobbelen we voort. Gelukkig heb ik mijn kinderen, en kleinkinderen, met hen heb ik een heel fijne band. En natuurlijk heb ik mijn honden. Zij zijn alles voor mij en houden me op de been, letterlijk. Dagelijks ga ik minstens vier keer met ze naar buiten. Ik zorg voor hen en zij zorgen voor mij.'

Door: Bert Vaatstra

Adjan van Mourik (13) zit op het Centre for Sports & Education, Matz van Mourik (10) zit in groep 7.

Wat wil je later worden?

Adjan: Geen idee, moeilijk, wel veel geld verdienen.

Matz: Profvoetballer.

Wat is je lievelingsdier?

Adjan: Niet specifiek, alle dieren zijn mooi. Insecten wat minder.

Matz: Leeuw.

Wat eet je graag?

Adjan: Pizza Salami, kun je mij midden in de nacht voor wakker maken.

Matz: Zalm met brie en een Surinaams broodje kip kerry uit Rotterdam.

Wat is je lievelingssport?

Adjan: Voetbal en judo.

Matz: Voetbal en nog eens voetbal.

Wie is je beste vriend?

Adjan: Matz.

Matz: Adjan.

Wat is je droom?

Adjan: Met Judo op een EK of WK staan en kampioen worden.

Matz: Door PEC Zwolle of Feyenoord worden gescout, zodat ik daar kan voetballen en in het Nederlands elftal. Dan hogerop naar Manchester United, Bayern München en Barcelona.

Wat is het mooiste tot nu toe wat je hebt meegemaakt?

Adjan: Vakantie, skiën, schoolkamp 2013/2014 en natuurlijk de bekerfinale PEC-Ajax 2014 in De Kuip. Ik vind eigenlijk alles leuk en heb het altijd naar mijn zin.

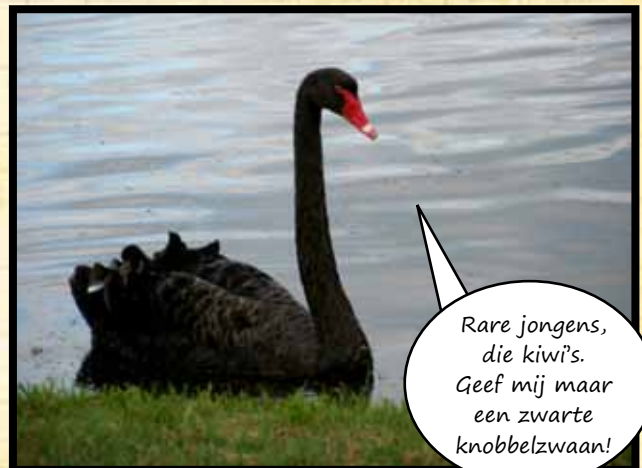
Matz: Vakantie met ons gezin, skiën, schoolvoetbal, bekerfinale PEC-Ajax in De Kuip. En de bekerfinale op 3 mei.

BERT'S BEESTENBOEL in NIEUW-ZEELAND

Dieren vind je overal in de wereld en ieder land heeft zijn eigen diersoorten. Nederland de koeien, Australië de kangoeroes, Afrika de olifanten. In de Sahara heb je de kamelen en in Nieuw-Zeeland de kiwi's. Deze loopvogels, ook wel snipstruisen genoemd, komen alleen voor in Nieuw-Zeeland. De kiwi kreeg de naam van de Maori's, de oorspronkelijke bewoners van Nieuw-Zeeland. Ze zijn heel snel en dus moeilijk op de foto te krijgen. Toch is het me gelukt!

Ja, die Bert is een snelle jongen hoor! Bijna net zo snel als wij! Maar nu heb ik geen tijd meer om te keuvelen: HONGER!

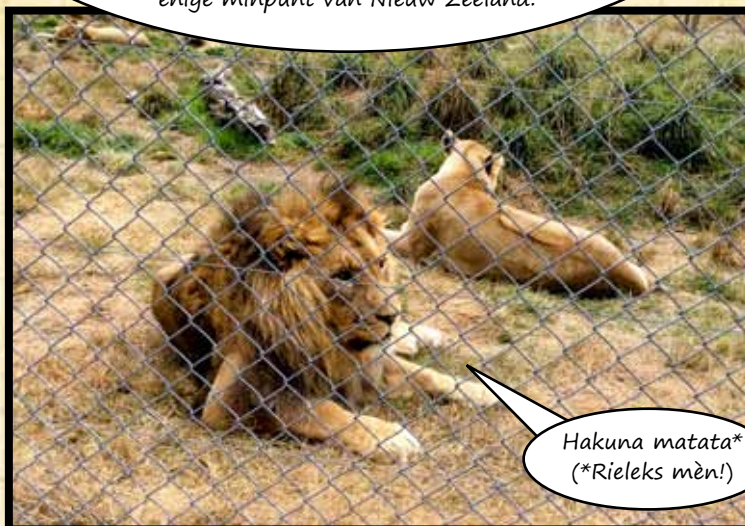
Rare jongens, die kiwi's. Geef mij maar een zwarte knobbelzwaan!

Of vogels zoals wij: de wereldberoemde takapu's! Ja, ik weet het, wij zijn een stelletje vreemde vogels. Wij komen graag in Nieuw-Zeeland om op snode plannen te broeden. En op onze eieren natuurlijk!

Ze zijn heel diervriendelijk in Nieuw-Zeeland. Zo zijn er vele kattenhuisjes voor de zwerfkatten, waar vrijwilligers eenmaal per dag eten brengen. Overal waar we overnachtten liepen poezen rond. Echt iets voor mij dus. Vele honden aan de lijn. Bij veel parkeerplaatsen liepen kippen rond. Gedumpt door mensen die het houden van kippen achteraf bekeken toch niet beviel. Nu blijven de parkeerplaatsen dankzij deze dieren schoon. Veel eenden en mooie zwanen kwam je ook regelmatig tegen. Roofvogels vlogen af en aan. Dan wist je dat er weer een dood dier lag. De wegen zijn zo uitgestrekt dat er niks wordt opgeruimd. Ik telde duizenden aangereden dieren. Dat was het enige minpunt van Nieuw Zeeland.

Hakuna matata*
(*Rieleks mèn!)

♪♪

Op een kangoeroe-eiland waar je kangoeroes vindt zoekt een kangoeroe-moeder om haar kangoeroekind! ♪♪
O kijk, hier is ie al! Gewoon wat dieper in de buidel tasten!

Het was een mooie reis. Van Schiphol naar Hamburg, Singapore, Australië, Nieuw-Zeeland en toen weer via Australië en Dubai en een paar dagen Hamburg terug naar Zwolle. We hebben nu al besloten nog een keer te gaan. De foto's zijn gemaakt door mijn broer Theo en mij. O JA! Tip: als je ooit in een zwembad gaat vallen, berg dan eerst je camera veilig op. Ik had dat niet gedaan en daardoor zijn helaas veel mooie foto's verloren gegaan.

Volgende keer weer een echte Hollandse Beestenboel!

SPORT, onderwijs, *ROPARUN*

Sport, journalistiek, supermarktwezen, onderwijs: Jelle Settels (36) is van alle markten thuis. Na een tijdlang allerlei beroepen te hebben uitgeprobeerd, lijkt hij nu zijn stiel te hebben gevonden als docent aardrijkskunde. Sport blijft echter als een rode draad door zijn leven lopen. Als sportverslaggever, als recreatief loper en ook als vakantiefietser. Daarbij zet hij zich in voor de medemens waar hij kan. In mei fietst hij als radioverslaggever de laatste 24 uur mee met de Roparun. Doel: zoveel mogelijk geld inzamelen tegen kanker.

Waar woon je en hoe is dat zo gekomen?
Ik woon in hartje Hillegom in de Bollenstreek. Perfecte plek in Nederland om te wonen. Je bent binnen de kortste keren in de grote stad waar je naar de beste en leukste theaters en bioscopen kunt. Aan de andere kant sta ik binnen die minuten lopen middenin de bloembollenvelden en de rust van de Waterleidingduinen is op tien minuten fietsen binnen handbereik. Ik woon er al vanaf mijn zevende. Mijn ouders verlangden na een periode in Noord-Brabant weer terug naar het westen. Ieder weekend zaten we vanuit Almkerk in de auto naar familie en vrienden. Dat verlangen zal wel extra groot zijn geweest want in mijn herinnering regende het begin jaren 80 altijd op zondag in Nederland. De keuze viel op Hillegom omdat vrijwel de hele familie van mijn moeder in Lisse woont. Hillegom is ietsje betaalbaarder dan Lisse en dus werd het Hillegom. Ben tijdens mijn studententijd er een tijdje uit geweest maar ben hierna teruggekeerd in het Hillegomse.

Hoe ben je geworden wie je nu bent?

Uiteraard hebben mijn ouders een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling tot wie ik nu ben. We zijn gereformeerd opgevoed maar zeker niet zwaar op de hand. Mijn ouders waren erg actief in het vrijwilligerswerk. Die betrokkenheid heb ik zeker overgenomen. Ook de zorg en het opkomen voor de mensen die het wat lastiger hebben in de samenleving heb ik van mijn ouders meegekregen. Niet gek, mijn moeder werkt al een eeuwigheid in de zorg en mijn vader is politiek zo 'rood' als wat. Daarnaast is er vooral in mijn puberteit veel gebeurd thuis. Het verlies van een jong broertje, oma en mijn vader die zware hartklachten kreeg, hakken er zwaar in voor iemand in een kwetsbare leeftijd. In die periode was ik ook met totaal andere dingen bezig dan mijn leeftijdsgenoten op school. Ik stond veel serieuzer in het leven en daardoor had ik niet heel erg veel aansluiting. Door deze periode is het geluk en plezier in mijn leven een belangrijker factor dan materieel. Plezier maken gaat me prima af maar geluk is echt iets wat ik heb moeten leren. Iemand die mij sterk heeft beïnvloed, is Puck, een tante van me. Iemand met heel veel levenservaring die mij erg goed een spiegel kan voorhouden.

Jij bent docent Aardrijkskunde, hoe ben je daar ingerold?

Na mijn studie journalistiek ben ik blijven plakken bij mijn bijbaantje bij Dirk van den Broek. Ik heb een aantal jaren met veel plezier gewerkt als vers-chef in verschillende filialen. Vooral de tijd in Zandvoort koester ik nog altijd. In de zomer was het spijkerhard werken met alle toeristen in de winkel. Veel collega's hadden een 'deukje' waardoor het lastig werken was. Om hen een klein duwtje de goede richting uit te krijgen, motiveerde mij enorm. Het kostte veel energie maar ik heb er ook veel voor teruggekregen. Bij Dirk van den Broek draait vrijwel alles om tegen zo laag mogelijke kosten een zo goedkoop mogelijk en zo goed mogelijk product aan te

bieden. Jaar na jaar werden de werkzaamheden meer en meer gestandaardiseerd waardoor ik weinig heil meer zag in een verdere toekomst in de detailhandel. Toen heb ik de hulp van een psycholoog ingeschakeld. Niet omdat ik de wanhoop nabij was, maar ik wilde toch een andere kant op. Ik kwam terecht bij Huguette Geysens. Zij heeft mij een spiegel voorgehouden maar ook met mij doorgenomen waar mijn grootste passie lag. Het begeleiden en coachen van jonge mensen vond ik toch het leukst in mijn werk. Na rondneuzen kwam ik terecht bij de docentenopleiding. Eerst gedacht aan geschiedenis maar het is uiteindelijk aardrijkskunde geworden. In eerste instantie vanwege het baanperspectief. Later was ik blij met deze keuze omdat je didactisch een veel grotere keuze hebt dan geschiedenis. Je gaat gelijk stage lopen en in het eerste jaar liep ik stage op eens school voor nieuwkomers in de Schilderswijk. Mijn eerste les was een inburgeringsles voor pubers. Was een leuke interessante periode. Het jaar erop kwam ik in Alkmaar terecht op het Jan Arentszcollege. In de kerstvakantie viel een collega weg vanwege ziekte en kon ik zijn uren overnemen. Sindsdien sta ik voor de klas en tegenwoordig werk ik in Delft.

Wie geef je les en hoe is het om tegenwoordig docent te zijn?

Ik geef aardrijkskunde op een mavo in Delft. Een heel erg leuke doelgroep. Mavoleerlingen zijn recht voor zijn raap en zeggen waar het op staat. Bovendien is dit een erg onderschatte groep want hier zit heel veel sluimerend talent dat pas op latere leeftijd naar voren komt. Doordat ik dit talent al zie, sta ik met veel vertrouwen naar de leerlingen voor de klas. Waar ik na ruim drie jaar erg aan moet wennen, is het solistische karakter van het beroep. Tachtig tot negentig procent moet je volledig zelf doen en niet in teamverband. Ik zie dat een aantal mensen in het onderwijs moeite hebben om in teamverband te werken waardoor bepaalde zaken niet goed van de grond afkomen. Dat is zonde want ik zie verschrikkelijk veel goede mensen rondlopen met heel veel goede ideeën die het onderwijs beter kunnen maken.

Jouw hobby is sport, hoe uit zich dat? Wandelende sportencyclopedie? Sportradiomaker?

Ondanks mijn fysiek ben ik altijd wel sportief geweest, heb jarenlang gevoetbald en loop nu hard. Dit waren vroeger halve marathons maar door drukte kom ik nu niet verder dan leuke 10 km's in de omgeving. Ieder jaar ga ik ook op fietsvakantie. Zo ben ik wel naar de Middellandse Zee en naar Toscane gefietst. Voetbal staat voor mij wel op nummer 1. Dat is ontstaan in 1988, toen Nederland Europees kampioen werd en PSV en Ajax de Europacupfinale speelden. Sindsdien volg ik het op de voet en heb ik een gek knobbeltje waardoor ik allerlei leuke maar wel zinloze feitjes weet. Ook al kom ik uit een Ajax-omgeving, ik ben Feyenoorder en heb al jaren een seizoenskaart in De Kuip. Het mooie van Feyenoord vind ik de trouw van de supporters. Paar jaar geleden waren we in feite failliet, verloren we met 10-0 van PSV en speelden we op een

sombere herfstavond tegen degradatiekandidaat VVV. Juist dan komen de Feyenoorders naar De Kuip om de club te steunen. Die trouw zie je zelden op de hele wereld. Verslaggever heb ik altijd willen worden. Ik luisterde vroeger altijd Langs de Lijn en speelde soms wel wedstrijden na als verslaggever. Tijdens mijn studie journalistiek ben ik bij Radio Zwolle terecht gekomen waar ik startte als nieuwslezer en via de nieuwsredactie uiteindelijk politiek verslaggever werd. Mijn debuut in de raadszaal kan ik nog wel herinneren. Mijn voorganger sprak met de toenmalige fractievoorzitter van de PvdA. Hij vroeg "je gaat toch niet menen dat die jongen met die monsterlijke stem jou gaat opvolgen?" Ik zat er drie meter vandaan en heb hem vriendelijk toegezwaaid. Later hebben we er nog vaak om kunnen lachen. Leuke en interessante tijd gehad als verslaggever, waarbij de historische middag van 9/11 mij het meest bijstaat. We zaten als verslaggevers naar een tv'tje te kijken toen het tweede vliegtuig zich in de Twin Towers boorde. De burgemeester en de wethouders kwamen juist op dat moment de zaal binnenwandelden. Zelden heb ik mensen zo verbijsterd zien kijken. Bij mijn terugkeer in het westen, vond ik een plekje bij de omroep van Leiden en omstreken, Holland Centraal. Later werd dit Unity, daar heb ik me vooral bemoeid met het sportprogramma. Hoogtepunt was het live verslag van de zinderende basketbalfinale tussen Leiden en Groningen. Drie keer moest er verlengd worden en toen brak er een Leids volksfeest los. Tegenwoordig ben ik regisseur van het sportprogramma van RTV Katwijk. Erg leuke hobby, want er wordt op goed niveau gevoetbald in Katwijk. Daarnaast worden de zaken goed en professioneel aangepakt bij RTV Katwijk sport.

Je hebt al heel wat prestaties geleverd?

Prestaties... Ik heb als recreatief loper veel leuke dingen gedaan. Vijf keer de Zevenheuvelenloop en een aantal keer de halve marathon is iets dat niet iedereen kan zeggen. Ook lange etappes van 100 kilometer en meer tijdens fietsvakanties beschouw ik als een prestatie. Ik sla er niet mee op de borst, hoor! Maar het levert wel een aantal mooie momenten op.

Je zet je in voor Roparun, waarom?

Ben door Jan Vos, de eminence grise van de radiosportverslaggeving in de Leidse regio, gevraagd om hem op te volgen als verslaggever bij Team Bollenstreek bij de Roparun. De eerste keer ging ik nietsvermoedend mee naar de start in Parijs. Maar

wat een prachtig evenement!. De eerste dag lopen door het lege en stille Noord Frankrijk en dan de zegetocht door feestende Nederlandse dorpen. De kameraadschap en de emoties bij de finish maakte mij gelijk verslaafd aan het evenement. Als verslaggever heb ik niet alleen toegekeken maar heb ook veel kilometers meegefietst met de lopers.

Ik ben ook gelijk lid geworden van Team Bollenstreek want hoeveel goed werk KWF ook doet, de kankerpatiënten zijn er nog altijd en die verdienen een zo goed mogelijke behandeling. Iedereen heeft in zijn omgeving wel te maken gehad met deze vreselijke ziekte. Team Bollenstreek is een vriendenclub die het hele jaar bezig is met geld inzamelen door middel van collectes, jaarmarkten en heel veel andere evenementen. Daar draag ik mijn steentje aan bij.

Na vier jaar wilde ik een andere invalshoek qua verslaggeving. Ergens op een troosteloze weg in België tijdens de vorige editie kwam ik op het idee om de laatste 24 uur mee te fietsen als verslaggever. 24 uur live betekent ook 24 uur technici, presentatoren en verzorging. Dus dat is veel organiseren. Gelukkig raakte ook radio- en fietsmaatje Richard den Haring enthousiast over de plannen. Samen zijn we een uniek radio-evenement aan het organiseren. Drie lokale omroepen zenden onze 24-uurs fietstocht live uit tijdens het Pinksterweekeinde. Belangrijkste doel: uiteraard zoveel mogelijk geld ophalen voor de Roparun.

Hoe pak je het aan?

Er rijdt een camper mee om ons te verzorgen. En eigenlijk is het meefietsen en zoveel mogelijk mooie radio maken onderweg. De pittigste taak hebben ze in de studio in Leiden om zoveel mogelijk geld in te zamelen.

Wat is jouw filosofie in het leven? Waar ga jij voor?

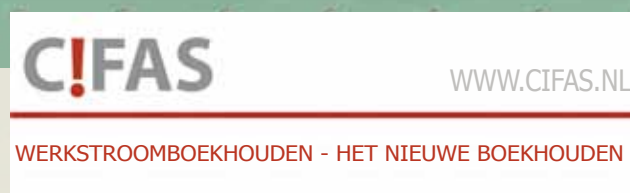
Een filosofie heb ik niet echt. Ik sta vrij nuchter in het leven en relatieveer veel. Mijn leven is vooral een reis en onderweg maak ik veel mee. Die reis wil ik vervolgen zonder dat ik echt weet waar ik naartoe ga. Ik ben vooral benieuwd wat er op mijn pad komt.

Wat is je ultieme wens?

Voor nu even mijn studie afronden en veel succes tijdens de Roparun.

Kijk voor meer informatie op: roparun.nl en op facebook.com/roparunwest

TREF Magazine wordt gesponsord door:

Tinie Jansen, afgestudeerd aan de Hogere Normalschool en burger zonder hypotheekrenteaftrek, is niet betrokken. Wel aangetrokken. Tot de mensen en hun dingetjes. Die slaat ze slenterend gade in de Amsterdamse Pijp.

Dinsdag, 16.15 uur
Basisweg
Ik wantrouw mijn asperges.
Even ophefdering eisen.

Zaterdag, 09.34 uur
Tweede Smeelinkstraat
Het Parool heeft m'n brief geplaatst.
Hopelijk gaat iedereen googlen op
Handvest Verantwoordelijk
Burgerschap en ontstaan er rellen.

Donderdag, 11.30 uur
Sarphatipark
Sjans met schattende stratenmakers,
ondanks dubieus humeur en dito
haardag. 'Goedemorgen schoonheid!',
roept de een vanaf een bankje. 'En
een hele fijne dag!', vult zijn collega
aan. Humeur verliest substantiële
dubieusheid.

Zaterdag, 12.01 uur
Ceintuurbaan
Ober, er drijft een TOUPEE in mijn koffie.
(Bij de aanblik van de druipende haarklont
gaf ie snel mijn geld terug, maar ik wil geen
geld, ik wil haarloze koffie.)

Maandag, 16.04 uur
Ferdinand Bolstraat
'Als we uit Groningen terug-
kwamen dan gingen we altijd wat
geks doen', aldus een heer op leef-
tijd met aan zijn arm een dame.
Ze glimlacht nostalgisch.

Dinsdag, 11.02 uur
Albert Cuyp
Koffie met krant in cafeetje. Lallende
mannen van ver zwaaien op hun vrij-
gezellenfeest met een megadildo. Het is
tenslotte ook al na elven. De barman en
serveerster zinnen op een plannetje om
het ding te kapen voor zichzelf.

Zondag, 13.10 uur
Eerste Smeelinkstraat
Boterbabbelaar gekregen van een opa. 'Wij
hebben die toringoorlog nog meegemaakt.
Alle buren verhuisd', zegt ie. Naar
Sobibor.
'Maar meissie, vandaag is het een mooie
dag, geniet er maar lekker van.'

Woensdag, 20.13 uur
Ceintuurbaan
Eten in kiprestaurant waar ze de kip 'met respect' de
strot doorsnijden. Een soort halal voor hipsters.
Wel lekker trouwens.
De waanzin woekert.
Onlangs openden hier een wenkbrauwensalon, een
tarwegrasshottore, een kledingwinkel waar aan maten
noch sekse wordt gedaan (zie maar joh), een sterrenchef
met burn-out wil alleen nog maar exquisite hotdogs serveren
en bijna overal staat op het raam dat je moet leven.

PROBLEEM? *Vraag het* PUNTENSLIJPER

Lief wanhopig steenbokje,

Hoe kenmerkend, jouw probleem, en ook zo verstandig om het ter sprake te brengen! De term 'vrije tijd' suggereert inderdaad dat er een gedeelte van de tijd die een mens tot zijn beschikking heeft zelf invulbaar is, terwijl er andere perioden zijn die inhoudelijk extern worden bepaald; die als het ware worden ingevuld door hogere machten. Ik wil er met nadruk op wijzen dat dit laatste NIET het geval is. Iedereen bepaalt hoe hij zijn eigen tijd doorbrengt, binnen de grenzen van zijn mogelijkheden uiteraard. De invulling van de tijd is totaal afhankelijk van eigen keuzes. En elke keuze heeft consequenties. Iemand die veel macht en rijkdom wil, kiest ervoor daar veel van z'n tijd in te stoppen. Iemand die graag anderen helpt, kiest ervoor een groot gedeelte van z'n tijd dienstbaar te zijn. Iemand die graag crimineel gedrag vertoont, kiest voor het risico een tijd in de gevangenis door te brengen. De opmerking 'ik heb geen tijd', is een volkomen onjuiste. Iedereen heeft tijd. Alle tijd is vrij, tot de dood erop volgt en daarna heeft men helemaal zeeën van tijd. Het is gewoon een kwestie van prioriteiten stellen. Indien iemand het gevoel heeft de tijd niet meer zelf in de hand te hebben, is er iets mis. Diegene dient ten spoedigste stil te staan bij de vraag: 'waar ben ik mee bezig, en wil ik dit nog wel?'

Steenbokje, wees niet wanhopig, je bent op de goede weg. Het pad buiten de hokjes en rechthoekigheid lijkt eenzaam, maar je bent niet alleen. Blijf vanuit je zuivere gevoel kritisch kijken en je komt er wel. Voor wat betreft de speeddatesessie: iemand die de term 'vrije tijd' bezigt, kan vast nooit jouw prins op het witte paard zijn geweest. Veel geluk gewenst!

Puntenslijper

Tijdens een speeddatesessie in bibliotheek 'De Gulden Kaft' vroeg iemand mij wat ik in mijn vrije tijd doe. Ik moest daar lang over nadenken, waardoor mijn mogelijke prins op het witte paard fluks weg galoppeerde naar het volgende tafeltje. Vrije tijd? Is dat het tegenovergestelde van niet-vrije tijd? Vroeg hij naar mijn hobby's?

Maar mijn werk doe ik toch ook uit vrije wil in mijn vrije tijd? Of is dat verplichte tijd? Waarin ik in een dwangbuis gekneld dingen doe tegen mijn zin in? Sindsdien word ik geregeld overvallen door paniekaanvallen en een gevoel van acute rechthoekigheid en claustrofobie. Wat moet ik doen?

Veel liefs,
een wanhopig steenbokje

HANNEKE'S HEEN en WEERSPREUK

Hanneke is bijzonder weergevoelig met haar wintertenen, lentekriebels, zomerzotheden en herfstdepressies. Ze steekt haar wijsvinger in de lucht en weet precies of het wel of niet regent en uit welke hoek de wind waait. Haar meteoronlogica vat zij geregeld samen in een Heen en WeerSpreuk.

**Als de magnolia bloeit, is het echt lente geworden
Dan eten we weer buiten van plastic borden**

Wat eten we als **KLIEKJE**

D Je kunt nog zoveel kookboeken lezen en kookprogramma's op televisie bekijken, de echte keukengeheimen ontdek je daar niet. Die leer je van je moeder, je oom, een vriend of door zelf in de keuken rond te rommelen en eens wat te experimenteren. Of door TREF te lezen, want hierbij verklap ik een van de grootste keukengeheimen: kliekjes zijn lekkerder dan vers bereid voedsel. Echt waar!

Het allerlekkerste kliekje bestaat uit opgebakken boerenkoolstamp, vond mijn moeder. Beetje boter in een koekenpan, een laag boerenkoolstamp erin en dan zachtjes bakken tot er een bruine korst op zit en de stamp gloeiend heet is. Daar zat ze dan heel hard van te smullen, liefst met een klein vorkje zodat ze zo lang mogelijk kon genieten.

De Indonesische keuken heeft het kliekje tot topgerecht omgetoverd. Veel Indonesische gerechten smaken beter als ze pas na een of twee dagen worden opgegeten, vooral de vleesgerechten. De kruiden zijn dan optimaal ingetrokken, de saus is ingedikt en het vlees heerlijk mals. Maar je hoeft niet zo ver te reizen om een overheerlijk gerecht te vinden dat beter wordt naarmate het langer staat. Het beste voorbeeld is natuurlijk oer-Hollandse erwtensoep. In de beste snert blijft een pollepel rechtop staan en daar moet je minimaal een dag op wachten.

Maar goed, het is nu lente en niet de tijd voor zware kost. We willen iets lichts, iets luchtigs dat makkelijk weg hapt. Hier komt het tweede keukengeheim: met eieren, een beetje room en kaas maak je van elk voorjaar- of zomerkliekje een heerlijk gerecht. 'n Paar verdwaalde sperziebonen onderin de groentelade, een overgebleven stukje bloemkool en de restjes van het avondeten van de vorige dag (ook gekookte aardappels, desnoods de overgebleven frietjes), plus de geheime ingrediënten eieren, room en kaas en je hebt zo weer een nieuwe avondmaaltijd. Die staat binnen tien minuten op tafel en hoe meer groenten je erin stopt, hoe gezonder. In Spanje noemen ze dat een tortilla, in Italië een frittata en in Frankrijk een omelet. Mooie woorden voor een opgebakken kliekje en misschien smaakt het dan nog beter. Dus hierbij het recept voor frittata met asperges (maar het mogen ook andere groenten zijn, bijvoorbeeld doperwtjes, broccoli, wortel in schijfjes...).

Eet smakelijk!
Mathilde

Frittata met groene asperges (2 personen)

Ingrediënten: 4 grote eieren, 100 gram spekblokjes, 1 teentje knoflook, 250 groene asperges, 3 eetlepels slagroom, 20 gram geraspte Parmezaanse kaas, 100 gram geitenkaas, zout, peper en een takje tijm, olijfolie

Bereiding: Doe 'n beetje olijfolie in een grote koekenpan en bak hierin de spekblokjes bruin. Doe het fijngehakte teentje knoflook, de grof gehakte asperges en de tijmblaadjes erbij en bak 3-4 minuten tot de asperges zacht beginnen te worden. Klop de eieren los met de slagroom, doe er de kaas en royaal zout en peper bij. Schenk het eimengsel voorzichtig in de pan en roer om het gelijkmatig te verdelen. Verkruiemel de geitenkaas erover. Zet het vuur laag en wacht tot de bovenkant stolt.

Voor de durfals: leg een deksel op de frittata, hou goed vast en keer met koekenpan en al om, laat de frittata van het bord weer in de koekenpan glijden om de bovenkant bruin te bakken.

Weetje: 'Kliekjens' in de betekenis van voedselrestjes wordt in 1676 voor het eerst in een boek genoemd, volgens het Woordenboek Nederlandse Taal. Het is waarschijnlijk een klanknabootsing, naar het geluid van iets van met een klets wordt neergesmeten of neergekwakt. In Vlaanderen zegt men klakske of klinkske, in het Nieuwfries klikje. Klik in de betekenis van een groepje mensen komt van het Franse clique.

Hoe DE KAT een STRAFBLAD kreeg

Ik ben niet iemand die veel televisie kijkt. Het is niet dat ik er geen tijd voor heb, of dat het aanbod zo verschrikkelijk tegenvalt. De voornaamste reden is dat ik het eigenlijk helemaal niet nodig heb. Neem nu zo'n programma als CSI. Dat kan ik thuis ook, en misschien nog veel beter. Op zomaar een dag in februari, het was nog erg vroeg en koud, trof ik een typische crime scene aan. Net als op tv. Mijn instinct sprak direct tot mij: *blijf overal vanaf*. Maak zoveel mogelijk foto's en schrijf zelfs datgene op wat in eerste instantie niet relevant lijkt. Je kunt bij aanvang niet weten wat er in een later stadium van het onderzoek toe doet. God zit in de details.

We hadden de dag voor het incident een nieuw hok voor de hamster gekocht. Het beestje aardde slecht in zijn oude verblijf en wilde wat anders. Het nieuwe hok leek perfect gemaakt voor in de boekenkast. Ver van de grond, weg van de zon en precies op ooghoogte. Gezellig. Dat was ook de situatie zoals wij die achterlieten 's avonds. In de daaropvolgende nacht sloeg een grimmig noodlot toe.

Ik was als eerste aanwezig op het plaats delict en trof daar het slachtoffer aan. Dit maakte mij ook meteen de eerste verdachte maar gelukkig had ik een alibi en ontbrak het mij aan motief. De hamster lag met zijn rug op de grond in een zee van stro en zaagsel. Het hok lag onder de eettafel, drie meter verderop. Het leek of een hogere macht het hok met daarin de hamster uit de boekenkast geslingerd had. Weet u nog hoe dat meisje in The Ring erbij lag toen iemand haar in de kast gevonden had? Zo trof ik die ochtend het hamstertje aan. Met zijn nek gedraaid als het grietje in The Exorcist. Dit was geen ongeluk. Dit was moord.

Het mysterie werd al gauw verklaard. De hoofdverdachte, waarschijnlijk zelfs de dader, stond trots naast me. Ze gaf een kopje, liep twee keer langs mijn been en onderwierp toen het slachtoffer aan een grondige autopsie. Ze ging weer verder waar ze gebleven was. Ik vermoed dat het poezenbeest vanaf de eettafel zichzelf richting de boekenkast heeft getorpedeerd. Klauwen uit, een gerichte sprong en naar beneden dat hok. Ze kreeg een straf opgelegd van twee weken droog voer, waarvan een week voorwaardelijk.

Ward de Weerd komt voor in een drukbevolkt woongebied. Het is een nachtmens maar toont zich overdag redelijk begaan met zijn omgeving. Hij observeert het gedrag van zijn soortgenoten en denkt er vaak het zijne van. Je kunt hem regelmatig horen brullen in TREF.

